

- Rusiya-Azərbaycan arasındaki münasibətlər bir qədər gərgin hal alıb. Sizcə, bu proseslər nə vaxta qədər belə davam edəcək və çıxış yolunu nədə görürsünüz?

- Biz bu barədə son iki aya yaxındır ki, müxtəlif mətbuat vasitələri ilə fikirlərimizi bildiririk, bu barədə dövlətin yanaşması aydınlaşdır. Bir məsələ hamı üçün aydın olmalıdır ki, bugünkü vəziyyətin yaranmasında Azərbaycan heç bir məsuliyyət daşıdır. Sadəcə ona görə ki, məhz dekabrın 25-de teyyaremizə açıq-əşkar hücum edildi. Başa düşürük ki, Ukraynanın dronlarının neytrallaşması üçün müyyən əməliyyatlar aparılıb. Buna baxma yaraq hadisələr onu göstərdi ki, aparılan əməliyyatlar qeyri-peşəkar aparılıb. Azərbaycan teyyarəsi vurulandan 8 dəqiqə sonra Rusyanın Qroznı üzərində hava məkanı bağlanıb, pilotlara bu barədə məlumat verilməyib. Nəticədə Azərbaycan teyyarəsinə iki dəfə atəş açılıb. Bütün naviqasiya sistemi sıradan çıxıb. Bütün faktlar ortadadır. Təəcübüldür ki, bütün faktlar ortada ola-ola Rusiya sivil qaydada məsələlərə yanaşmadı. Düzdür, Rusiya prezidenti cənab Prezident dən üzr istədi, amma detallı şəkildə deyildi. Biz deyirdik ki, məsuliyyəti üzərinə götürürün, etiraf edin ki, teyyare vurulub. Qazaxıstanın son hesabatındaki izahatda da bu, aydın şəkildə özünü göstərir. Hətta raketin qalıqları da tapılıb, bunu ekspertiza sübut edib. Amma təessüflər olsun ki, Rusiya təkzib siyasetini həyata keçirməyə, Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyası başladı. Demek isteyirəm ki, bütün bunların səbəbkarı Rusiyadır, Azərbaycan deyil. Ümumiyyətə, Azərbaycan qonşuları ilə, heç kimlə mənasibətlərinin korlanmasını istəmir. Amma kimse Azərbaycanın maraqlarını nəzərə almırısa, ona qarşı hörmətsizləşdirə, onun legitim tələbələrini görmezdən gelirse, buna adekvat cavab verilir və veriləcək.

Dünyada ele bir ölkə yoxdur ki, Azərbaycanla belə hörmətsiz rəftar etsin. Bunu təriх

Azay Quliyev
Milli Məclisin deputati

sübut edir. Çıxış yolu çox sadədir. Rusiya Azərbaycanın tələbələrini qəbul etməlidir. Həm zərərcekənlərə, həm həyatını itirənlərin ailələrinə kompensasiya ödəməlidir. Həm də Azərbaycana dəymış zərər ödənilməlidir. Bu cinayəti törədənlərin adları da, rütbələri də məlumdur. Cinayəti törədənlər cəzalandırılmalıdır. Əslində bunun çox sadə yolu var. Bu olmasa, biz beynəlxalq ədalət məhkəməsinə müraciət edib haqqı, ədaləti beynəlxalq məhkəmə vasitəsilə əldə edəcəyik. Bunun ikinci alternativi yoxdur. Düşünürük ki, gec deyil, gec-tez həll olunmalıdır.

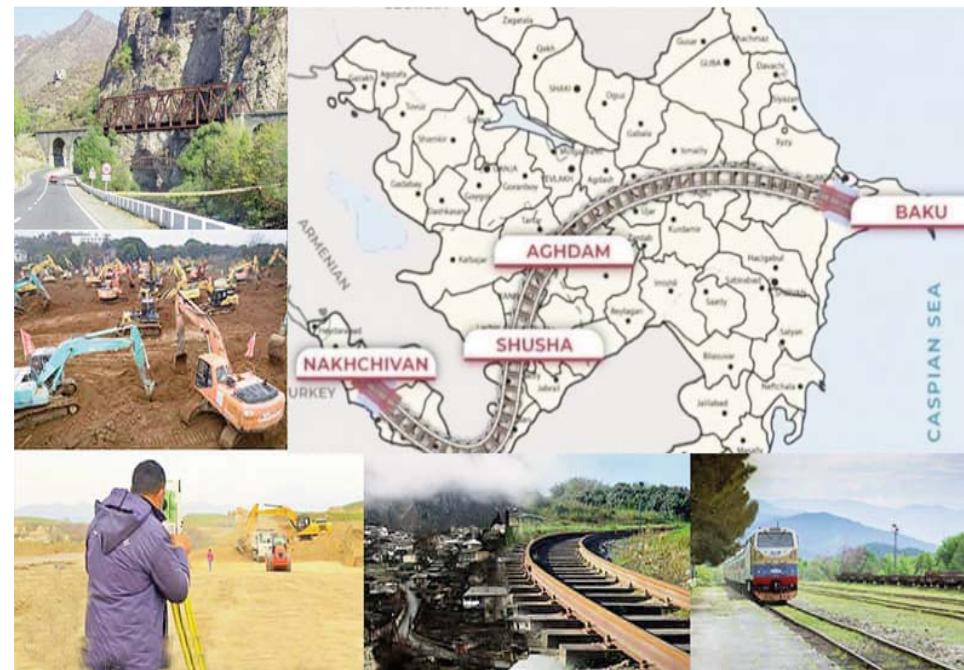
- Rusyanın bu davranışlarının kökündə nə dayanır, nəyə nail olmaq istəyir, niyə inadkarlıq edir? Bu inadkarlıqla başlıca tələbi nədir?

- Rusiya iki səbəbdən belə davranır. Birinci, Rusyanın imperialist keçmiş müttefiq ölkələrə, təəssüflər olsun ki, yuxarıdan aşağı baxmaq yanaşması var. Bu, imkan vermir ki, Rusiya öz qonşuları ilə, etraf ölkələrlə daha normal, bərabərhüquqlu mənasibətlərini qurun. Rusiya bu imperialist, şovinist yanaşmadan el çəkməlidir. Çünkü, bu, Rusyanın özüne də xeyir vermir. Rusiya haranısa işğal edə bilər, amma bu, ona heç bir üstünlük getirmir. Çünkü daim düşmən mövqeyində olan mühit yarada bilməzsən. İkinci səbəb isə, Rusiya indiyə qədər alışmayıb ki, etdiyi hər hansı səhəvə görə üzrxahlıq etsin, günahını

DIQQƏT:

Zəngəzur dəhlizi açılır?

Milli Məclisin deputati Azay Quliyevin SİA-ya müsahibəsini təqdim edirik:

boynuna alsın. Məsələn, 2014-cü ildə Malayziya teyyarəsinin Rusiya tərəfində vurulması real fakt idi. Amma bu hadisəni Ukraynanın üzərinə atdı. Bu cür müxtəlif formalarda məsuliyyətdən yayınmaq Rusyanın dövlət olaraq şəkərinə çevirilib. Üçüncüsü isə dövlətlərin ego principindən qaynaqlanır. Beynəlxalq hüquq normaları nə qədər ayaqlar altına atıla da, istinad etdiyimiz normalardan başqa normalar da yoxdur. Qəbul olunmuş konvensiyaya əsasən Rusiya tam məsuliyyət daşıyır. Rusiya gec-tez bunu qəbul edəcək. Başqa həll yolu görmürəm. Azərbaycan çox səbrlə rahat şəkildə öz mövqeyini müdafiə edib, bundan sonra da edəcəkdir.

- *Bu günlərdə Rusyanın Azərbaycanda casus şəbəkəsinin olduğu da ortaya çıxdı. Hətta onların arasında çinli məmurların adları da var idi. Bu məsələyə münasibətinizi öyrənmək istərdik.*

- Rusyanın cəsus şəbəkəsinin olması məni təəccübləndirmir. Ona görə ki, Rusyanın bölgədə 200 illik tarixi var. Bu müddət ərzində özünün cəsus şəbəkəsini formalasdırıb. Bunların qarşısını almaq üçün artıq Azərbaycan kifayət qədər güclü dövlətə çevirilib. Əvvəl bizim Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində bir çox uğurlu məsələlərimiz olmuşdu, amma indi veziyət tamamilə dəyişib. Azərbaycanda Dövlət Təhlükəsizliyi orqanları həm kifayət qədər peşəkarlaşib, həm də müasir texniki təchizata malikdir. Möhtəşəm qələbəmizdən sonra Azərbaycanda özgürən var. Cəsusları, hətta xaricdəki cəsusları belə ifşa edib Azərbaycana getiririk. Onların ədalət məhkəməsi qarşısında cavab vermələrini təmin edirik. Məlumat var ki, "Rus evi"nin eməkdaşları məhz bu məsələlərlə daha çox məşğul olurmuşlar, nəinki ölkələrimiz arasındakı mədəni əlaqələrin qurulması ilə. Baxmayaraq ki, Venesiya konvensiyasına əsasən diplomatik nümayəndəliklər də bununla məşğul ola bilməz, o cümlədən bu cür

humanitar layihələri həyata keçirən zaman Azərbaycanın milli maraqları əleyhine fəaliyyət göstərə bilmezler. Rəsmi şəkildə araşdırılır, zamanı geləndə, əlbəttə ki, üzə çıxacaq. İstenilən halda "Rus evi"nin bağlanmasıın səbəbi bəlliidir.

- *"Rus evi"nin bağlanmasıın ətrafinda yaranan ajiotaja səbəb nə idi?*

- Biz birinci bilməliyik ki, Azərbaycan hüquqi dövlətdir. Burada fealiyyət her bir qurum hüquqa söykənməlidir. İndiye bağlanmamasının səbəbi isə ikitərəfli mənasibətlərə müyyən mənənədə Rusiyaya qarşı jest, qarşılıqlı anlaşılma kimi atdırığımız addım kimi qəbul edilib. Bu qarşılıqlı mənasibətlər, jesətler ikitərəfli olmayıacaqsın, bunun qalmasına ehtiyac da yoxdur. 2017-ci ildə Dünya Azərbaycanlıları Kongresinin Rusiyada fəaliyyəti dayandırıldı. Biz buna etirazımızı bildirdik, hələ indiye kimi həll olunmayıb. Bu gün isə belə bir hal varsa, niyə qanunun pozulmasına göz yummalyıq? Dostluq, qonşuluq mənasibətləri qarşılıqlı olmalıdır. Bu kontekstdə yanaşmaq lazımdır. Rusiyada olan reaksiyani nəzərdə tutursunuzsa, onlar ele bilidirlər ki, Azərbaycan öz prinsipial mövqeyini göstərə bilməz, amma gördülər ki, yanlışları. Lazım gələsə, biz bu cür addımlar da ata bilərik. Bu addımları atarkən mənasibətlərin bilərkəndən korlanmasını istəmirik. Amma bize qarşı hörməti də tələb edirik. Olmasa, əlimizdəki imkanlardan istifadə edirik.

- *Belə fikirlər var ki, ağor Rusiya prezidenti Vladimir Putin Azərbaycandan üzr istəyərsə, vəziyyət səngiyəcək. Siz bu barəda nə düşünürsünüz?*

- Vladimir Putin Azərbaycandan üzr istədi. Biz həm də onun fərqindəyik ki, bu gün Rusiya-Azərbaycan mənasibətlərini sünə şəkildə pozmaq istəyənlər də var. Biz bunu anlayırıq, üçüncü tərəfin təhriki ilə addım da ata bilərik. Biz heç vaxt tələb qoymamışq

ki, üzrxahlıq edilməlidir. Bizim tələbimiz öz günahını etiraf etməsidir. Etiraf etməlidir ki, Qroznı üzərində hava məkanını gec bağladılar. 8 dəqiqə sonra bize dedilər, halbuki 1-2 dəqiqə bize kifayət idi. Bunu edənlər mütləq şəkildə cəzalanmalıdır. Rusiya, Qazaxıstan vətəndaşları da burada həlak olub. Hesabatın nəticəsi bir ildən sonra bəlli olacaq. İlkin hesabatda, onuz da, bu, verilib. Cənab Prezident çıxış etdi, həm rus dilində, həm də Azərbaycan dilində bu məsələlərə münasibət bildirdi. Bizim verdiyimiz ilkin versiya Qazaxıstanın yaydığı ilkin hesabatda da öz əksini tapdı. O qədər vizual görüntüsü var ki, xüsusi komissiyaya da ehtiyac yoxdur. Ona görə də, xüsusi variant da olmadığı üçün deyə bilərik ki, xüsusi araşdırma lazımdır. Vuran da, vurulan da, aparılan istintaqın nəticəsi də bəllidir. Biz istəmirik ki, məsələ bundan sonra gərginləşsin. Belə davam edərsə, biz mənasibətləri beynəlxalq məhkəmədə araşdıracaq. Heç kim şübhə etməsin ki, ədalət məhkəməsi Azərbaycanın xeyrinə qərar çıxarmayacaq. Çünkü faktlar ortadadır. Ona görə də, isterdik ki, məsələ sivil qaydada həllini tapşın.

- *Bəzi məlumatlara görə Moskva və bir çox şəhərlərdə azərbaycanlı məigrəntlərin deportasiyası, saxlanılması, hətta təcridxanaya salınmaqları ilə bağlı informasiya yer almışdır. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?*

- Bu cür məsələlərdə, mənçə, təsdiq olunmuş məlumatlara daha çox üstünlük vermək lazımdır. Mənə də belə bir neçə məlumat daxil oldu. Sonra araşdırıldım, gördüm ki, bunlar dezinformasiyadır. Rusiyada yaşayış azərbaycanlılarının təşkilatının da bir açıqlamasına rast gəldim. Gördüm ki, bununla bağlı fakt yoxdur. Fakt yoxdursa, buna şəhər etməyimiz düzgün deyil. Əgər fakt varsa, əlbəttə ki, biz bunu birmənəli şəkildə pişəməliyik. Əgər kiməsə qarşı dini, irqi ayrıseçkiliklə amansızlıq göstərilirsə, bu, bizim vətəndaşımız olacağı təqdirdə biz də buna səssiz qalmayacaq. Azərbaycan dövləti dölyanın harasında olmasından asılı olmayaraq öz vətəndaşlarının arxasında və onların haqlarını müdafiə edir və buna qadirdir. Bu yaxınlarda İranda həbs olunan vətəndaşımızın geri qaytarılması onu göstərdi ki, Azərbaycan öz vətəndaşlarına qarşı həmişə həssas olub. Cənab Prezident 2003-cü ildə beyanatında demişdi ki, hər bir azərbaycanının Prezidenti olacam. Bunu praktikada da sübut edib. Ona görə də, bu məsələlərdə dəqiq araşdırma aparmalıyıq. Ola bilsin ki, kimse bunu körükleyir, yalan məlumatlar verməkə həssas məsələlərə toxunur. Ancaq emosional məsələyə toxunmaq lazımdır, əgər kimse Azərbaycanda ictimai rəyi öyrənmək istəyirse, dezinformasiya ehtiyac yoxdur. İctimai rəy, ümumi yanaşma ondan ibarətdir ki, dövlətimiz haqlıdır. Dezinformasiya həmişə olub və olacaq. Vətən mühərribəsində və ondan sonra Azərbaycan xalqı, dövləti, Prezidenti arasında ele bir birlək yarandı ki, bunu heç kim poza bilməz. İndi də bu var və davam edir. Hətta Azərbaycanda siyasi həmreyliyin səviyyəsi də on yüksək səviyyədədir.

Ona görə də, harada ki, Azərbaycanın milli maraqları müzakirə obyektidir, onda bizim mövqeyimiz ondan ibarətdir ki, biz dövlətimiz yanındayıq. Əgər dövlət, vətəndaşlara qarşı hər hansı bir tehdid olacaqsa, Azərbaycan xalq, millət, dövlət olaraq ona qarşı mübarizə aparacaq. Azərbaycan imkan verməyəcək ki, kimse bizi hər hansı formada tehdid etsin, məigrənt adı altında azərbaycanlıları həqarət etsin. Təbii ki, buna imkan verilməyəcək. O ki qaldı qanuna, hər bir ölkənin öz daxili qanunları var, daxili işlərə qarşı bilmərik. Bizim yanaşmamız belə olub ki, hər bir ölkədə yaşayış azərbaycanlılar da yerli qanunlara riayət etməlidirlər. Nəcə ki, Azərbaycan da eyni qanunu Azərbaycanda yaşayış hər bir insandan irqindən, dinindən asılı olmayaraq tələb edir. Biz buna hörmətlə yanaşırıq.

Söylü Ağazadə